

Diarienummer: 2016/00739
Dokumentnummer: 2016/00739-4

Redovisning Statsbidrag - Förstärkt förlossningsvård och kvinnors hälsa

Landstinget Blekinge
Februari 2017

LANDSTINGET BLEKINGE

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Bakgrund	3
1.1 Överenskommelse om en förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa.	3
2. Redovisning av mål och insatser för i Landstinget Blekinge	4
2.1 Mål och insatser som är landstingsövergripande och gäller införande av personcentrerad vård	4
2.2 Mål och insatser inom förlossnings- och kvinnohälsovård.....	4
2.2.1 Genomförda utbildningsinsatser 2016	4
2.2.2 Övriga insatser för att minska ohälsotalen bland Blekinges kvinnor.....	4
2.3 Mål och insatser för kvinnors hälsa i Primärvården.....	5
2.4 Slutkommentarer	6

1. Bakgrund

1.1 Överenskommelse om en förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa.

Statsbidragsmedel som tilldelats Landstinget Blekinge
5 941 797 kr till Blekingesjukhusets kvinnohälsovård
1 980 599 kr till Primärvårdens kvinnohälsovård

Statsbidraget syftar till att skapa förutsättningar att förbättra förlossningsvården och stärka insatserna för kvinnors hälsa. Det handlar om att främja hälsa och att förebygga ohälsa, säkra kompetensförsörjning och bemanning, identifiera kunskapsbrister samt att utveckla och förbättra kunskapsstödet inom sjukdomar som är vanliga hos kvinnor. Stor vikt har i överenskommelsen lagts på bemanning och kunskaps- och kompetensförsörjning i landstingen. Samtliga insatser ska främja en mera jämlik vård där kvinnor och män, flickor och pojkar har samma makt att forma sitt eget liv.

I Blekingerapporten "Tillsammans gör vi skillnad" (2014), konstateras det bland annat att männen i Blekinge mår överlag bättre än kvinnorna och att kvinnor utnyttjar mer vård än män. Vidare uppger färre kvinnor i Blekinge än riksgenomsnittet, att de upplever sitt hälsotillstånd som bra. Skillnaden i upplevd hälsa, mellan kvinnor och män bosatta i Blekinge, är också större än riket som helhet. Resultaten skulle kunna tolkas så, att kvinnor i Blekinge mår sämst i landet. Enligt patientnämnden är det stora skillnader på hur kvinnor och män upplever sig bemötta inom sjukvården. Det är betydligt fler kvinnor som klagat på brister inom området kommunikation. Fler kvinnor har även synpunkter avseende tillgängligheten till vård och behandling. Fler kvinnor än män besöker också vården, vilket borde speglas även i denna statistik.

Utifrån dessa resultat kan vi konstatera att kvinnor och deras hälsa bör vara en prioriterad fråga i Blekinge.

I Landstinget Blekinge har en arbetsgrupp med representanter från Blekingesjukhusets kvinnohälsovård och Primärvårdsförvaltningen skapats. Blekinges kvinnohälsovård har också deltagit i den nationella workshop som anordnades av SKL i syfte att dela erfarenheter och kunskaper med varandra. På kommande workshop ska Blekinges fina resultat av minskade sfinkterrupturer presenteras av en barnmorska från Landstinget Blekinges kvinnohälsovård.

Nedanstående redovisning är en sammanfattning av de aktiviteter som skett eller påbörjats under 2016. Tack vare statens fortsatta satsning på förlossningsvård och kvinnors hälsa kan utvecklingen av påbörjat förbättringsarbete inom området fortsätta.

2. Redovisning av mål och insatser för i Landstinget Blekinge

2.1 Mål och insatser som är landstingsövergripande och gäller införande av personcentrerad vård

Under 2016-17 har en större satsning påbörjats i hela landstinget för att tydligare förankra och implementera förhållningssättet ”Personcentrerad vård”, med stöd av GPCC (Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs Universitet). Utbildnings- och implementeringsinsatser i såväl landstingsledning som berörda förvaltningsledningar (Blekingesjukhuset och Primärvårdsförvaltningen i första ledet) har genomförts under 2016. Nu utbildas ett antal facilitatorer för att stötta och coacha chefer i vårdens olika verksamheter i detta förhållningssätt. Ett antal vårdenheter kommer att utgöra pilotenheter inledningsvis och arbetet fortlöper de kommande åren.

2.2 Mål och insatser inom förlossnings- och kvinnohälsovård

2.2.1 Genomförda utbildningsinsatser 2016

- Kompetens att se tidiga tecken på depression hos gravida: Utbildning om EDS-samtal för gravida (Edinburgh Depression Scale).
- Fortbildning till barnmorskor och läkare i cervixcancerprevention.
- Webbkurs om våld i nära relation för all personal på kliniken.
- Utbildning i jämställt föräldraskap.
- Aktuellt inom Antikonception. 4-6 barnmorskor från länet erbjuds delta årligen.
- Årlig genomgång av perinatal mortalitet och morbiditet: perinatal Audit. Läkare och barnmorskor från Kvinnohälsovården, Förlossning, BB och Neonatal.
- Utbildning ”dysplasibarnmorskor”. 4 barnmorskor på gynekologimottagningen ges särskild kompetens gällande cervixdysplasi och riktlinjer för vård och behandling.
- Utbildning för läkare och barnmorskor i suturerings teknik vid bäckenbottenskador i samband med förlossning.
- Gemensamma klinik-/planeringsdagar: tema ”landstingets värdegrund” samt ”Migration och integrering”.
- Samordningsbarnmorska har hållit i upprepade utbildningar inom SFI, på Humanus i Ronneby.
- ”Magplasket - må bra som gravid”, utbildning där 4 barnmorskor deltog
- Utbildning i Hälsosamma matvanor. 2 barnmorskor en halvdag/termin
- Levnadsvaneutbildning (tobak, alkohol, mat och fysisk aktivitet) för alla nyanställda barnmorskor. Heldag.
- Utbildning i hysteroskopi på gynmottagningen för 2 läkare och 2 barnmorskor våren 2016
- Motiverande samtal (MI) till 2 barnmorskor.

2.2.2 Övriga insatser för att minska ohälsotalen bland Blekinges kvinnor

- Barnmorskor har besökt flyktingförläggning och informerat asylsökande och nyanlända kvinnor gällande kvinnors hälsa.
- Inköp av förlossningsdocka.

- Utökad tolkverksamhet.
- Införskaffande av nya inventarier (hygiensatsning) på grund av ökad förekomst av multiresistenta bakterier. Inventarier har bytts ut för att bättre tåla desinfektionsmedel.
- Nordisk jordemoderkongress maj 2016. 10 barnmorskor från Kvinnohälsövården deltog.
- Perinataldagarna som anordnas inom landstinget.

2.2.3 Stärkt kompetensförsörjning och bemanning i förlossningsvård och kvinnohälsövården

- Utbildningsanställning för sjuksköterskor. 6 medarbetare har under hösten 2016 påbörjat sin utbildningsanställning till barnmorska och beräknas vara klara januari 2018.
- 2,5 barnmorsketjänst för förstärkt provtagning, utökade mottagningstider för GCK (gynekologisk cellprovskontroll) och bemanning av cellprovsbuss.

2.2.4 Uppföljning och resultat

Resultat av utbildning och ökade bemanningsinsatser:

- Minskning av sfinkterrupturer för vaginalt förlösta kvinnor från 3 % 2015 till 1,8 % 2016.
- Barnmorskeledd gruppverksamhet för gravida, ”magplasket”, där vattengymnastik är del av aktivitet. Syftet är att ge förlossningsförberedelse och samtidigt motverka ryggbäckenbesvär och övervikt/fetma. Verksamheten har nu kunnat startas upp både i västra och östra delen av länet.

Utökade mottagningstider för GCK och ökad bemanning har resulterat i:

- En ökning med 12,5 % av antalet gynekologiska cellprovskontroller under 2016 jämfört med tidigare år.

2.3 Mål och insatser för kvinnors hälsa i Primärvården

Redovisning av genomförda insatser för kvinnors hälsa 2016

Genom ekonomiskt stöd för att främja kvinnors hälsa har primärvården påbörjat arbetet för att utveckla bemötandet av kvinnor, öka förståelse och kunskap för kvinnors behov samt för frågor och problem ur kvinnligt perspektiv. En utgångspunkt för satsningen är att den ska utgå från patientperspektivet, det vill säga kvinnors behov av tillgänglig och kunskapsbaserad vård.

Under hösten 2016 påbörjades en kartläggningsprocess kring bemötande av kvinnors behov vid kontakt med olika delar av första linjens vård. Arbetet med kvinnors hälsa ingår också i primärvårdens arbete med införandet av personcentrerad vård.

I utvecklingsplanen för införandet av personcentrerad vård, har en av försöksprocesserna identifierats inom området kvinnors hälsa. Med satsningen ”kvinnors hälsa” stöds personalens behov av utbildning och fortbildning.

Målet är att arbetet med personcentrerad vård ska bli en naturlig del av det ständigt pågående förbättringsarbetet och i kombination med arbetet kring att uppmärksamma bemötande av kvinnor med utgångspunkt i kvinnors hälsa, frågeställningar och problem.

För att öka kompetens och förståelse för sexuell och reproduktiv hälsa ur ett primärvårdsperspektiv, påbörjade primärvården 2016 ett arbete för att genomföra kompetenshöjande aktiviteter.

- En utbildning i telefonrådgivning för distrikts- och sjuksköterskor genomfördes i maj 2016 i samarbete med kvinnokliniken som deltog med föreläsare. I denna utbildning ingick också föreläsning kring gynekologiska frågeställningar.
- Under hösten påbörjades projektering av utbildningsinsats för allmänläkare, som planeras till våren 2017. Även andra yrkeskategorier i primärvården kommer att få möjlighet att delta. Föreläsare från kvinnokliniken och sexologiska mottagningen kommer att medverka.
- Inom ramen för förbättrad kvinnohälsa har samverkan inom primärvården och vårdgrannar inletts. Satsning på att utveckla samverkan kommer att fortsätta 2017.
- Arbetet med att kartlägga eventuell möjligheten att använda stöd via e-hälsa kommer att fortsätta 2017.

Under 2016 har projektledare påbörjat arbetet med att identifiera problem och frågeställningar samt verkat för att inkludera kvinnors hälsa i arbetet med personcentrerad vård..

Under 2016 påbörjades också arbetet med att utveckla teamarbete kring PMS och PMDS.

Planering av fortsatta utbildningsinsatser 2017:

- Endometrios
- Vaginism och vulvodyni
- PMS och PMDS
- Klimakteriebesvär
- Högskoleutbildning i sexologi planeras för 2017

I samband med utbildningsinsatser kommer också rutiner och vårdöverenskommelser att uppdateras.

2.4 Slutkommentarer

Ovanstående beskrivningar visar att det redan 2016 har genomförts ett flertal aktiviteter och insatser för att främja en bättre förlossningsvård och en bättre hälsa hos kvinnor. Den viktigaste framgången vi ser i landstinget idag är den gruppering som har bildats med anledning av den statliga satsningen, där ett tydligt fokus sätts på en specifik och gemensam behovsgrupp. Vi ser fram emot 2017 och de kommande satsningar vi hoppas på att få fortsätta bedriva inom området.